KUŞAKTAN FORUMA GEÇİŞ ve BİLGİSAYAR ATASÖZLERİ

The Transition from Generation to Forum and Computer Proverbs

Selcan GÜRÇAYIR*

ÖZ

Bu makalede bilgisayar atasözleri temel alınarak oldukça yeni bir teknoloji aracı olan bilgisayara ilişkin sözlü ürünlerin özellikleri üzerinde durulacaktır. Atasözlerinin özgünlük, tartışılmaz doğruluk, kuşaktan kuşağa geçerlilik gibi temel özelliklerinin bilgisayar atasözlerinde nasıl değişime uğradığı konusu tartışılacaktır. Atasözlerinde görülen bu değişim, değişen ve dönüşen yaratıcılık anlayışımız, teknoloji ile ilişkimiz, atasözlerinde aktarılan deneyime ihtiyacımız çerçevesinde değerlendirilecektir.

Anahtar Sözcükler

Sözlülük, bilgisayar atasözleri, özgünlük, tartışılmaz doğruluk, deneyim

ABSTRACT

Although computer is a notably new technological tool, remarkable oral texts have been continuously produced about it. In this paper, it will be focused on the characteristics of these texts in the frame of computer proverbs. The qualifications of authentic proverbs such as originality, incontrovertible accuracy, the validity from generation to generation will be questioned on the computer proverbs. The findings will be analyzed within the framework of man's changing and transforming creativity, his/her relations with technology and the necessity of experience transmitted in proverbs.

Key Words

Orality, computer proverbs, originality, incontrovertible accuracy, experience.

Gündelik yaşamımızın ayrılmaz bir parçası haline gelen ve neredeyse günün büyük bir bölümünü başında geçirdiğimiz bilgisayar, teknolojik bir üründür. Yeni sayılabilecek bu ürün, fıkra, atasözü, deyim, bilmece, yemin, beddua gibi sözlü kültür örneklerinin yaratılmasına aracılık eder hale gelmiştir. İnsanların kullandıkları nesnelerin bazı özelliklerinden yola çıkarak, onlarla ilgili sözlü ürünler yaratmaları ya da yarattıkları sözlü ürünlerin içerisinde gündelik yaşamda kullanılan nesnelerin kendilerine bir yer bulmaları geçmişte de rastlanan bir durumdur.

Bu makalede bilgisayar atasözlerinin özgünlüğü konusu ve sözel bağlamdan sanal bağlama taşınırken atasözlerinde yaşanan dönüşümler tartışılacaktır. "Hack'e giden hacklenir," "Cracker'ın hakkından hacker gelir," "Bana dokunmayan worm bin yıl yaşasın," "Beleş anti-virüs programı; virüsü türkü çağıra çağıra ararmış" atasözlerinde görüldüğü gibi bilgisayarla ilgili yaratılan sözlü ürünler özgün yaratılar değildir, önceden yaratılmış atasözlerinin kelimeleri üzerinde oynanarak meydana getirilmişlerdir(diğer örnekler için bkz ek). Yaratılan ürünlerin bu özelliğini; teknoloji ile ilişkimiz, değişen ve dönüşen yaratıcılık anlayışımız ve çağımızda

* Gazi Üniversitesi Türk Halkbilimi Bölümü Araştırma Görevlisi. sgurcayir@gazi.edu.tr

atasözü vb. sözlü ürünlere olan ihtiyacımız gibi pek çok bağlamda düşünmek mümkündür.

Bilgisayar, Türkiye'de üretilmeyen ve teknolojisi ithal edilen bir işlem aracıdır. Murat Belge'nin, "Türkiye'de Günlük Hayat" başlıklı yazısında belirttiği gibi Sanayi Devrimi sonrasında Batı dünyası teknik yenilik tekeline sahip olmuştur. Batıdan gelen her teknik yenilik bir nesne olarak tanınmış ve yaşanmıştır. Belge, bu nesnelerin maddi ve manevi yaşantımızın dışından gelen nesneler olmasının onlara yarı büyülü, fetişistik anlamlar yüklememize yol açtığını vurgular(863–864). Murat Belge'nin ifade ettiği televizyonun, buzdolabının üzerine dantelli örtüler örtülmesi, biblolar yerleştirilmesi, evdeki diğer bütün eşyaların elektronik eşyalara göre konumlandırılması, kırsal kesimlerde kadın radyo dinleyicilerinin içeriden erkek sesi geldiği için başlarını örtmeleri gibi olaylar bilgisayarla iletişimimizde fazla yer alan bir etkileşim biçimi değildir. Gerçi hâlâ bilgisayar ekranının üzerine dantelli örtüler örtülse de, gerek bilgisayar kullanımının belli bir bilgi birikimi ve beceri gerektirmesi, gerekse ülkeler arasındaki iletişimin günümüzde daha hızlı ve sağlıklı sağlanması nedeniyle teknik ilerlemelerin eskisi kadar büyüsel ve olağanüstü görülmemesinden bu uygulamalara önceki kadar sık rastlanılmamaktadır. Teknolojik ürünler konusundaki bu yabancılık/tanımayış hatta bunun da ötesinde bu fetişistik tanımlama biçimi, hiçbir zaman içselleştiremediğimiz çünkü üretiminde bir rol sahibi olmadığımız teknolojik ürünler hakkında söz üretmede de sıkıntılar yaşadığımızın göstergesi olabilir.

Sanal ortamda karşılaştığımız bilgisayar atasözlerinin eski atasözlerinin üzerinde oynanarak yeniden yaratılması, Walter Benjamin ve Jean Baudrillard'ın sanatın teknolojik yeniliklerle birlikte yeniden üretilmesi yaklaşımlarıyla da ilişkilendirilebilir. Hasan Bülent Kahraman, Jean Baudrillard'dan yola çıkarak sanatın esin kaynağının artık doğa olmadığını sanat eserlerinin eski sanat eserlerine bakılarak adeta yeniden üretildiğini şöyle ifade eder:

"Sanayileşme kitle üretimi diye bir kavram yaratarak hayatımıza soktu. Bu yaratılan ürünlerin tümü birbirinin aynıydı. Aralarında en küçük bir fark bulunmuyordu. Üretimin gerçeğini tekrar ve benzetme oluşturuyordu. Ortaya çıkan her ürün bir öncekinin tekrarı(replika) oluyordu. Doğaldı, çünkü kendisinden öncekine bakılarak üretilmişti.

Bu bakma olgusu çok önemliydi; çünkü sanatın gerçekleştirilmesinde Baudrillard tarafından somutlaştırılan bir gerçeği meydana getirmekteydi. Baudrillard'a göre çağlar boyunca sanatın nesnesi doğaydı. İnsanlar sanatı doğaya bakarak ve onu taklit ederek gerçekleştiriyordu. "Mimesis" denilen bu olgu, sanatın özüydü. Fakat zamanla doğadan kopuldu. Artık nesneleri de sanatı da kendilerinden önceki nesnelere bakarak üretiyorduk. Baudrillard bunu "simulakr" diye tanımlıyordu ve bu yapının sanayileşmeyle ortaya çıktığını, bunu sanatın endüstrileşmesi olarak ifade edebileceğimizi bize öğretti. (Kahraman 2003: 25)"

Walter Benjamin de, "Tekniğin Olanaklarıyla Yeniden Üretilebildiği Çağda Sanat Yapıtı" başlıklı makalesinde teknolojik gelişmelerle birlikte sanatta ve sanat anlayışında yaşanan değişim ve dönüşümleri tartışır(50–87). Baudrillard ve Benjamin'in sanayinin gelişmesi ve seri üretimin gündelik yaşamın her

alanında kendini hissettirmesi ile ilgili yaklaşımları yalnızca sanatsal alanlar için geçerli değildir. Günümüzde yeni atasözlerinin üretilmeyişi ya da neredeyse kopyala yapıştır tekniğiyle "yeniden-üretilmeleri" ile Mona Lisa tablosunun bir tişörte basılmasının sanat eseri olarak değerlendirilmesi arasında pek fazla fark olmadığı iddia edilebilir. Seri üretime alışmış ve bu üretim biçimini yaşamının her alanına taşımış olan insanlık, sözlü ürünler konusunda da benzer bir yaklaşım geliştirmiş olabilir.

Atasözlerindeki bu seri üretim benzeri yaklaşım, atasözünün en temel özelliklerinden biri olan "tartışılmaz doğruluk"u da sarsıntıya uğratmaktadır. Atasözlerinin "tartışılmaz doğruluğu" ve bu anlayışın belirtilen ürünleri adeta kutsallaştırmasına ilişkin Musa Yaşar Sağlam, *Atasözleri Kaybolan Kültürel Mirasımız* adlı kitabında 16. yy.'ın tanınmış Türk bilginlerinden Bergamalı Kadri'nin söylediği şu sözleri aktarır. "Atalar hakikat şinas kimselerdür. Sözleri hep vakidür. Galiba atalar şol kimselerdirler ki sözleri enbiya ve evliya sözlerine benzeye, ekser anlarun sözleri zarb-ı mesel ola" (Sağlam 2004: 7–8). Dehri Dilçin'in *Edebiyatımızda Atasözleri* adlı kitabındaki "Atalar sözü Kur'an'a girmez yanınca lök lök yelişür" ifadesi de atasözlerinin kutsallaştırılmasına dair verilebilecek örneklerdendir. Atasözlerinin evliya ve enbiya gibi kutsal kişiliklerin sözleri ve Kutsal kitapla ilişkilendirilmesi bu sözlere verilen değerin ve önemin göstergesidir. Bu noktada, atasözlerindeki "doğruluktan ve çağlar boyunca geçerliliklerini korumaktan" kaynaklanan kutsallığın bilgisayar atasözlerinde kendisini ne kadar gösterebildiği sorusu akla gelebilir. Bilgisayar dünyasında her gün teknolojik bir yenilikle karşılaşılabilir. Örneğin "1 mb free web hosting'in kırk yıl hatırı vardır" sözü ertesi gün çıkan 1 gb'lık free web hostingle yerle bir edilebilir, "Kaspersky'nin olmadığı yerde Norton'a Abdurrahman Çelebi derler" sözünde yer alan bugün için etkili olan virüs programları yarın yeni yaratılan bir virüse karşı geliştirilen bir anti-virüs programıyla etkililiğini yitirebilir. Dolayısıyla belki de sorun yeni sözlü ürünler yaratmaktan ziyade geçerliliğini uzun süre devam ettirebilecek ve tıpkı atasözleri gibi nesiller boyunca aktarılabilecek sözlü ürünler üretmekteki sıkıntıdadır. Atasözleri, kutsallık barındıran, nasihatler içeren hikmetli sözlerdir ve deneyimin bir sonraki kuşağa aktarılmasını amaçlarlar. Günümüzde bu türün özgün ürünler veremediğinin ifade edilmesi, belki de hikmetli sözlerin varlık sorunuyla ilgilidir. Geçmişte yaşamı kolaylaştıran hikmetli sözler, bugün yerlerini bilginin hızla dolaştığı ve bir önceki gün var olan bilginin bir sonraki gün ortaya çıkan bir gelişmeyle yalanlandığı bir dünyaya bırakmaktadır. Hızla değişen dünyada deneyimlerin uzun süre varlığını ve geçerliliğini sürdürmesi zorlaşmaktadır. Bu açıdan bakıldığında günümüzde atasözlerinin yaratılmamasının ya da yaratılamamasının çağın insanlarının yaratıcılık sorunu olmadığı iddia edilebilir. Atasözleri formunu kullanarak onlara yeni bağlamlarda yaşama alanları bulmak ve bu sayede hikmetli sözleri ve deneyimleri bugün de bir şekilde geçerli kılmak da bir yaratıcılık örneğidir. Belki de çağın yaratma anlayışı bu biçimdedir.

Asıllarının üzerinde oynanarak yeniden üretilen atasözlerindeki deneyimlerin geçerliliği başka bir sorundur. Çünkü bu kuşaktan kuşağa aktarılan deneyimin, ortak aklın ve hikmetin bugünkü

algılanışı ve bu akla ne kadar ihtiyacın olduğu ile yakından ilişkilidir. Walter Benjamin, "Hikâye Anlatıcısı" adlı makalesinde geçmişte olduğu gibi hikâye anlatanların olmamasının ve hikâye dinleme ihtiyacının duyulmamasının nedenini, günümüz dünyasında deneyimin değer kaybedişiyle açıklar. Benjamin, deneyimin değer kaybedişini de "akıl vermenin" modası geçmiş bir şey olarak algılanması sonucu gerçekleştiğini ifade eder(80). Deneyimsel bilgiler sonucunda oluşturulmuş atasözlerinin artık üretilmeyişi, Benjamin'in hikâye anlatıcıları ile ilgili bu görüşleri çerçevesinde değerlendirilebilir. Günümüz insanının deneyimlediği şeylerle ilgili kendi görüşlerinin olduğu, söylediklerini desteklemek amacıyla yüz yıllar öncesinde söylenmiş sözlere ihtiyacı kalmadığı, hatta bu ortak akla gönderme yapmanın bireyin cahilliğinin göstergesi olduğu düşünülebilir. Bu durum gittikçe bireyselleşerek *ben*ini her geçen gün daha fazla ön plana çıkaran insanların anonimliği yani *biz*i reddedişleri olarak da görülebilir.

Sözlü kültürde yaşayan asıl atasözlerinin birtakım değişiklikler yapılarak sanal dünyaya uyarlanmaları, bu hikmetli sözlerin doğruluklarının sanal âlemde yeniden onaylanması olarak da değerlendirilebilir. Bu, geleneğin başka alanlara uygulanabilir olduğunu ve ataların söylediklerinin her çağda izdüşümlerinin bulunabileceğini göstermenin yolu olarak görülebilir. Bunun yanı sıra artık yaratılmadığı düşünülen bir türün başka bir biçimde yaşaması olarak da değerlendirilebilir. Yeliz Özay "Metinlerarası İlişkilerde Türk Halk Hikâyeleri" başlıklı yüksek lisans tezinde bir tür olarak artık üretilmeyen epiğin daha sonra parodileştirilerek söyleşimcilik özelliğini devam ettirdiğini ifade eder. Örnek olarak da 18. yy. İngiliz şairi Alexander Pope'un epiğin abartılı öğelerini parodileştiren eseri *Bukleye Tecavüz*'ü gösterir(13). Buradan yola çıkarak atasözlerindeki söylemin, parodileşerek kendisine yaşama imkânı bulduğu ve söyleşimcilik özelliğini devam ettirdiği öne sürülebilir. Bu, atasözlerinin yapısal formları, vermek istedikleri temel anlamlar ve nasihatler korunarak bağlamsal değişiklikler yaratılması sonucu gerçekleşen metinlerarasılık aracılığıyla sağlanır.

Gökşen Buğra, atasözlerinin parodileşmesi konusunu "Çağdaş Kentte Sözel Anlatı Kalıplarının Parodiye Dönüşümü" başlıklı makalesinde tartışır. Atasözlerinin parodileşerek bir yeniden üretim sürecine girdiğini ifade eden Buğra, "Sakla samanı gelir zamanı" atasözü çevresinde yaratılan "Sakla samanı böcekler yesin," "Sakla samanı ders çalışırken yersin," "Sakla samanı kışın yersin" gibi ürünlerin, atasözlerinde aktarılan deneyime bir muhalefet oluşturmayı amaçladığını ifade eder. Wolfgang Mieder'in bunu "ifadenin olumsuzlanması ya da tersine çevrilmesi" olarak tanımladığını belirtir(76).

"Sakla samanı gelir zamanı" atasözünün bilgisayar dünyasındaki biçimi "Sakla set-up'ı gelir zamanı" biçimindedir. Buğra'nın örneklerinde olduğu gibi deneyimin olumsuzlanması ya da tersine çevrilmesi söz konusu değildir. Aksine bu atasözü tutumluluğun bugün de önemli olduğunu ifade etmek için bir yol olarak görülebilir. Çünkü geleneğin gücünden yararlanılarak deneyim bugünün dünyasına uyarlanmıştır. Ancak "Sakla set-up'ı gelir zamanı" sözü atasözünün kullanım alanının daralmasına yol açmıştır. Samanın gündelik yaşamımızda eskisi gibi yer almadığı günümüzde "saman"

kelimesi metaforik bir anlam kazanmıştır. Bu atasözü tutumluluğun önemi ile ilgili olarak yapılacak bütün göndermelere uygundur. Bilgisayar programlarının kurulum dosyaları anlamında kullanılan set-up'ın hemen bilgisayardan silinmemesi gerektiği, saklanması çünkü bir süre sonra tekrar ihtiyaç duyulacağı düşüncesi pekâlâ "Sakla samanı gelir zamanı" sözü ile de anlatılabilir. Çünkü saman kelimesi, bağlamlara göre değişebilecek anlamlar yüklenmiştir. Set-up kelimesi ile oluşturulan atasözü, saman kelimesinin sahip olduğu geniş anlamlar yelpazesini daraltmış, dolayısıyla kullanım alanı sınırlanmıştır.

Bilgisayar dünyasına uyarlanan "Sora sora *crack* bulunur," "*Cracker*'ın hakkından *hacker* gelir," "*Hack*'e giden *hack*lenir," "*Orijinal program kullananı* dokuz *ağ*dan kovarlar," atasözleri sözel bağlam ve sanal dünya arasındaki farklılıkları ve dönüşümleri de gözler önüne sermektedir. Sözel dünyada sora sora bulunamayan şehir Bağdat, yerini sanal dünyada arama motorlarında aranan crack'e bırakmıştır. Sanal dünyanın dinsizi sistem kırıcı cracker iken, imansızı bilgisayar hastası hacker olmuştur. Avlama eylemi yerini bir nevi sanal dünyada avlama olarak değerlendirilebilecek *hack*lemeye devretmiştir. Sözel bağlamın erdemi "doğru söyleme," sanal ortamda "orijinal program kullanma"ya dönüşürken bu erdemin aksini yapanlar insanların bir arada yaşadığı *köy*den değil, değişik yerlerdeki bilgisayar sistemlerini birbirine bağlayan *ağ*dan kovulmaktadırlar.

"*PC*'in var mı derdin var," "*Windows*'a *service pack* de yüklesen, *windows* yine windowstur," "Bugünün işini *görev zamanlayıcısı*na bırakma," "Ağ alma komşu al" gibi atasözleri sanal dünyanın sorunlarından bıkmışlığın ve sanal dünyaya güvensizliğin yansıtıldığı örneklerdir. Sanal dünyanın en büyük sorunlarından biri, zarar vermek için kendini programlara kopyalayan ve yayılan virüslerdir. "*Virüs*ünü söylemeyen *anti-virüs*ünü bulamaz," "*Virüs* geliyorum demez," "*Virüs*le yatan *program*, *kopyası*yla kalkar," "*Virüs*ün başı küçükken ezilir," "*Virüs* istedi 1 *exe*, Allah verdi 2 *exe*," "*Virüs*ü an, *anti-virüs*ü hazırla" atasözlerinde görüldüğü gibi virüs sözlü kültürde olumsuz anlamlara sahip olan "dert, kaza, kör, yılan, it" gibi sözcüklerle eşleştirilerek geleneğin kodlarına göndermeler yapılmıştır.

Sanal dünyada kendilerine yaşama imkânı bulan bilgisayar atasözleri, bilgisayarı gündelik yaşamlarında çok fazla kullanmayan insanlar tarafından anlamlandırılmada ve geçmişteki atasözleriyle ilişkilendirilmede sorunlar yaşanmasına neden olabilirler. Çünkü bilgisayar atasözleri, bilgisayar konusunda belli bir bilgi birikimine sahip olmayı gerekli kılmaktadır. Ancak bu durum yalnızca bilgisayar atasözleri için geçerli değildir. Nebi Özdemir, *Medya, Kültür ve Edebiyat* adlı kitabında "sanal mizah dünyasının genellikle 'kentli' kesimlere yönelik olduğunu ve 'kentli' bir nitelik taşıdığını" belirtir. Bu durumun da "sözlü kültüre ait yaşam sahnelerinin ve unsurlarının kolaylıkla mizah ürünü haline getirmeye" fırsat sunduğunu vurgular(314).

Bilgisayarla ilgili olarak yalnızca atasözleri değil, yemin biçimleri ve beddualar da yaratılmaktadır. "Hard disk beni çarpsın ki" "Mp3 indirirken internet kesilsin, yalanım varsa" "Need for Speed 4'ü oynamak nasip olmasın" "Chat'in ortasında klavyem bozulsun yalansa" "Yalancıyı Google çarpsın," "ADSL mo-

demin üzerine el basarım ki," "Eğer yalancıysam MSN'im hacklensin," (http://www.kanka-forum.com/komik-yazi-fikra/9877-bilgisayar-yeminler.html) gibi yemin biçimleri ile sanal dünyada sıklıkla karşılaşılmaktadır. Yeminlerde "Allah, ekmek, Kur'an" gibi dinî göndermelerin yerini bilgisayarın tüm verilerinin tutulduğu hard disk (sabit disk), dünyaca ünlü arama motoru Google, hızlı internet erişim teknolojisi ADSL, Need for Speed araba yarışı oyunu gibi bilgisayar dünyasının verileri almıştır.

Bilgisayar dünyasının beddualarıda değişmektedir. "Netten 5 GB'lik bir dosya indirirken, bitmesine iki dakika kala elektrikler kesile," "İçtiğin çay klavyeye dökülsün!," "Arama motorlarına giremeyesin!," "Windows'un çöksün, ICQ'un kopsun da ele güne muhtaç ol inşallah!," "Kafana hard diskler kadar taş düşsün!" gibi beddualar da bilgisayar dünyasına ilişkin yaratılan beddualardır. Bu yemin biçimlerinin ve beddualarınyanı sıra "Download ettim bir tane extract ettim bin tane" ve "Portu müdafaa yoktur, hostu müdafaa vardır" gibi bilmece ve özlü sözlerin de sanal dünyaya uyarlandığı görülmektedir. Bu ürünlerde de önceki formlar ve anlamlar korunmaktadır.

Atasözleri ile ilişkili olarak belki de bütün bunlardan önce üzerinde durulması ve tartışılması gereken konu, internet forumlarında bilgisayar atasözleri olarak yer alan bu sözlerin atasözü olarak değerlendirilip değerlendirilemeyecekleridir. Bu ürünlerin bilgisayara uyarlanmış atasözleri oldukları rahatlıkla ileri sürülebilir. Kuşaktan kuşağa değil forumdan foruma aktarılan bu atasözleri, değil üzerindeki kelimeleri değiştirmek kelimelerin yerinin değiştirilmesine olanak tanımayan atasözü kalıplaşmasına aykırıdır. Bu sözlerde aktarılan deneyimin de ne kadar geçerli olacağı tartışmalıdır. İlk kişisel bilgisayarın 1970'li yılların başında geliştirildiği, oldukça yakın bir dönemde geliştirilen bu aletle ilgili deneyim içeren sözlü ürünlerin yaratılması için yüz yıllar gerektiği düşünülebilir. Ne var ki günümüzde bilgilerin baş döndürücü bir hızla değiştiği, her şeyin çabuk tüketildiği göz önünde bulundurulursa günümüzde yaratılan atasözlerinin de bu hızlı yaşama uyum sağladıkları söylenebilir. Belki de Wolfgang Mieder'in deyişiyle "Atasözleri gerçeği değil, yaşamı resmetmeye" devam ediyordur.

KAYNAKLAR

Belge, Murat. "Türkiye'de Günlük Hayat." *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul: İletişim Yayınları, 1983, 836-876.

Benjamin, Walter. "Hikâye Anlatıcısı Nikolay Leskov'un Eserleri Üzerine Düşünceler." *Son Bakışta Aşk*, Yay. Haz. Nurdan Gürbilek. Çev. Nurdan Gürbilek. İstanbul: Metis Yayınları, 1995, 77-100.

Benjamin, Walter. "Tekniğin Olanaklarıyla Yeniden Üretilebildiği Çağda Sanat Yapıtı." *Pasajlar*, Çev. Ahmet Cemal, İstanbul: YKY, 2002, 50–87.

Buğra, Gökşen. "Çağdaş Kentte Sözel Anlatı Kalıplarının Parodiye Dönüşümü," *Millî Folklor*, (17)67: 74-78.

Dilçin, Dehri. *Edebiyatımızda Atasözleri*. Ankara: TDK Yayınları, 2000.

Kahraman, Hasan Bülent. *Kitle Kültürü Kitlelerin Afyonu*. İstanbul: Agora Kitaplığı, 2003.

Özay, Yeliz. "Metinlerarası İlişkilerde Türk Halk Hikâyeleri." Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Halkbilimi Bölümü, 2008.

Özdemir, Nebi. *Medya, Kültür ve Edebiyat*. Ankara: Geleneksel Yayınları, 2008.

Sağlam, Musa Yaşar. *Atasözleri Kaybolan Kültürel Mirasımız*. Ankara: Ürün Yayınları, 2004.

www.kanka-forum.com

www.turkpoint.com

www.genckolik.net

www.celilsaygin.com

EK

Delinin biri Network'u bozmuş, 40 Supervisor düzeltememiş. Delinin biri kuyuya taş atmış, kırk akıllı çıkaramamış.	Network bozmak=kuyuya taş atmak Kırk akıllı= kırk superviser Çıkarmak=düzeltmek
Acele programa bug karışır. Acele işe şeytan karışır.	Acele (yapılan) iş=acele (yazılan) program Şeytan=bug
Cracker'in hakkından hacker gelir. Dinsizin hakkından imansız gelir.	Dinsiz=cracker İmansız=hacker
Hack'e giden hacklenir. Ava giden avlanır.	Av=hack Avlanmak=hacklenmek
Vakitsiz kilitlenen bilgisayar resetlenir. Vakitsiz öten horozun başını keserler.	Vakitsiz öten horoz=vakitsiz kilitlenen bilgisayar Kesmek=resetlemek
Sabrın sonu resettir. Sabrın sonu selamettir.	Selamet=reset
Orijinal program kullananı dokuz ağdan kovarlar. Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.	Doğru söyleyen =orijinal program kullanan Dokuz köy=dokuz ağ
Duvaksız gelin, CD-ROM sürücüsüz PC olmaz. Duvaksız gelin olmaz.	Duvaksız gelin=CD-Rom'suz PC
Bir PC'nin nesi, iki PC'nin network'u var. Bir elin nesi var, iki elin sesi var.	Bir el=PC İki el= network
Tuşa basmakla klavye eskimez. Yollar yürümekle aşınmaz.	Yürümek=tuşa basmak Yol=klavye Aşınmak=eskimek
Ummadığın program, makineyi kilitler. Ummadığın taş baş yarar.	Ummadığın taş=ummadığın program
Fazla utility, göz çıkarmaz. Fazla mal göz çıkarmaz.	Mal=utility
Dağ dağa kavuşmaz, bilgisayar bilgisayar'a kavuşur. Dağ dağa kavuşmaz insan insana kavuşur.	İnsan=bilgisayar
Arayan virüsünü de bulur, truva atını da. Arayan belasını da bulur, Mevlasını da.	Bela=virüs Mevla=Truva atı
Virüsünü söylemeyen Anti virüsünü bulamaz. Derdini söylemeyen derman bulamaz.	Dert=virüs Derman=Anti-virüs
Virüs geliyorum demez. Kaza geliyorum demez.	Kaza=virüs
Virüs ölür, gözü diskette kalır. Horoz ölür, gözü çöplükte kalır.	Horoz=Virüs Çöplük=Disket
Virüsle yatan program, kopyasıyla kalkar. Körle yatan şaşı kalkar.	Kör=virüs Şaşı=kopya
Virüsün başı küçükken ezilir. Yılanın başı küçükken ezilir.	Yılan=virüs
Virüs istedi 1 EXE, Allah verdi 2 EXE. Kör istedi bir göz Allah verdi iki göz.	Kör=virüs Göz=EXE
Sakla setup'ı gelir zamanı. Sakla samanı gelir zamanı.	Saman=set-up
PC'in var mı derdin var. Çocuğun var mı derdin var.	Çocuk=PC
Virüsü an, Anti virüsünü hazırla. İti an çomağı hazırla.	İt=Virüs Çomak=Anti-virüs
Yol sormakla, keyword aramakla bulunur. Yol sormakla bulunur.	Yol=Keyword Sormak=aramak
Sabır acıdır, meyvesi resettir. Sabır acıdır, meyvesi tatlıdır.	Tatlı=reset
İşleyen PC'yi virüs tutar. İşleyen demir pas tutmaz.	İşleyen demir=İşleyen PC

Virüs, ferman dinlemez. Gönül ferman dinlemez.	Gönül=virüs
Az veren “sabit disk”ten, çok veren “boot”dan. Az veren maldan çok veren candan.	Mal=Sabit disk Can=boot
Yazıcının şahidi tarayıcı. Bozacının şahidi şıracı.	Bozacı=yazıcı Şıracı=tarayıcı
Kaspersky’nin olmadığı yerde Norton’a Abdurrahman Çelebi derler. Koyunun olmadığı yerde keçiye Abdurrahman Çelebi derler.	Koyun=Kaspersky Keçi=Norton
Çökecek windows bilgisayarda durmaz. Akacak kan damarda durmaz.	Akacak kan=çökecek Windows
Windows’u seven maviye katlanır. Gülü seven dikenine katlanır.	Gülü seven=Windows’u seven Diken=mavi
Windows’a service pack de yüklesen, windows yine windows’tur. Eşeğe altın semer de vursan eşek yine eşektir.	Eşek=Windows Altın semer=service pack
Reset’te keramet vardır. Nikâhta keramet vardır.	Nikâh=Reset
Eski dos’tan windows olmaz. Eski dost düşman olmaz.	Eski dos=Eski dost Düşman=Windows
Windows’uma söven, linux kullansa bari. Dinime küfreden Müslüman olsa bari.	Din=Windows Müslüman=Linux
Bana işlemcini söyle sana kim olduğunu söyleyeyim. Bana arkadaşını söyle sana kim olduğunu söyleyeyim.	Arkadaş=işlemci
Hatasız program olmaz. Hatasız kul olmaz.	Hatasız kul=Hatasız program
Ak anti-virüs kara gün içindir. Ak akçe kara gün içindir.	Ak akçe=Ak anti-virüs
Dos işler windows övünür. Alet işler el övünür.	Alet=Dos El=Windows
Sora sora crack bulunur. Sora sora Bağdat bulunur.	Bağdat=crack
Beleş anti-virüs programı; virüsü türkü çağıra çağıra ararmış. El elin eşeğini türkü çağıra çağıra arar.	El=Beleş anti-virüs programı Eşek=virüs
Dos kocamış; windowsun maskarası olmuş. Kurt kocamış, kuzuların maskarası olmuş.	Kurt=Dos Kuzu=Windows
Bugünün işini görev zamanlayıcısına bırakma. Bugünün işini yarına bırakma.	Yarın=görev zamanlayıcısı
Avi. gelen yerden mp3 esirgenmez. Kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez.	Kaz= Avi Tavuk=Mp3
Ağ alma komşu al. Ev alma komşu al.	Ev=ağ
Görünen server, Router istemez. Görünen köy kılavuz istemez.	Görünen köy=Görünen server Kılavuz=Router
Bana dokunmayan worm bin yıl yaşasın. Bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın.	Yılan=worm
Bir IP’de iki bilgisayar oynayamaz. Bir ipte iki cambaz oynamaz.	Bir İp= Bir IP Cambaz=bilgisayar
Client server’a küsmüş. Server’ın haberi olmamış. Tavşan dağa küsmüş dağın haberi olmamış.	Tavşan=client Dağ=server
1 mb free web hosting’in 40 yıl hatırı vardır. Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır.	Bir fincan kahve=1 mb free web hosting

(www.turkpoint.com/**bilgisayar**/b_**deyimleri**.asp - 79k, www.genckolik.net/komik-olaylar/94752-**bilgisayar**-**deyimleri**-d.html - 65k, celilsaygin.com/yazilar/network-**deyimleri**.html)